

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/41506,Jaroslaw-Szarek-prezes-IPN-o-comiesięcznych-400-zl-dla-działaczy-opozycji-w-PRL-.html>
19.04.2024, 20:01

Jarosław Szarek, prezes IPN o comiesięcznych 400 zł dla działaczy opozycji w PRL: to przywracanie sprawiedliwości

To przywracanie elementarnej sprawiedliwości - tak prezes IPN Jarosław Szarek określił w rozmowie z Polską Agencją Prasową nowe comiesięczne świadczenie w wysokości ok. 400 zł dla działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych w PRL. Kwota ta będzie przyznawana dożywotnio i bez względu na dochód.

W czwartek mija 37 lat od podpisania Porozumień Gdańskich, które doprowadziły do powstania Solidarności i obalenia komunizmu. W związku z tą rocznicą wchodzi w życie przepisy umożliwiające działaczom opozycji antykomunistycznej uzyskanie comiesięcznego świadczenia w wysokości ponad 400 zł.

„Nowe przepisy w ustawie o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych są kolejnym etapem przywracania w Polsce elementarnej sprawiedliwości. Pamiętajmy, że w okresie PRL za sprzeciw wobec komunizmu dziesiątki tysięcy ludzi zapłaciło ogromną cenę. Były one uwięzione lub internowane, zwalniane z pracy lub relegowane z uczelni, szykanowane w każdy możliwy sposób. Tym ludziom należy się nie tylko nasza pamięć, ale również finansowe zadośćuczynienie za lata cierpień. Takie przepisy powinny istnieć w Polsce już od dawna” – powiedział PAP prezes IPN Jarosław

Szarek.

Głównym założeniem zmian w ustawie – jak przypominał – jest przyznanie comiesięcznego bezterminowego świadczenia pieniężnego w wysokości ponad 400 złotych. Pieniądze te otrzyma każdy, kto uzyska w Urzędzie ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych status działacza opozycji lub osoby represjonowanej.

Prezes IPN, opisując rolę Instytutu w tej sprawie (archiwiści Instytutu będą sprawdzać, czy wnioskująca osoba nie była funkcjonariuszem służb bezpieczeństwa w PRL lub z nimi nie współpracowała), zaapelował, by wniosków nie składały osoby, które otrzymały Krzyż Wolności i Solidarności, bo wystarczy, żeby zwróciły się do Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

„Chodzi o to, że procedura uzyskania statusu działacza opozycji czy osoby represjonowanej jest analogiczna jak w przypadku realizacji wniosków o przyznanie Krzyża Wolności i Solidarności. Nie ma sensu więc jej powtarzać, tym bardziej, że przypuszczamy, że wniosków będą tysiące, a archiwiści Instytutu, zgodnie z przepisami ustawy, będą mieli tylko trzy miesiące na ich rozpatrzenie” – tłumaczył Szarek.

Apelował też o to, by krewni osób, które już nie żyją, ale zasługują na to, by mieć status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych w PRL zaczęły z wnioskami. „Prawo do świadczenia mają tylko osoby żyjące, dlatego w pierwszej kolejności chcemy zająć się tymi opozycjonistami w PRL lub pokrzywdzonymi, którzy faktycznie są w potrzebie” – zaznaczył prezes IPN.

Zachęcał też, by wnioski do IPN składano zgodnie z miejscem zamieszkania lub prowadzenia działalności, czyli także w lokalnych oddziałach i delegaturach IPN, które są w 17 miastach w Polsce. „Dzięki temu wnioskodawca szybciej otrzyma decyzję w swojej sprawie” – zapewnił Szarek.

Nowelizacja ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej i osobach represjonowanych z powodów politycznych zmienia charakter z pomocowego na godnościowy – tak, jak jest to w przypadku kombatantów walk o niepodległość Polski w latach 1939-1956.

Zgodnie z nowymi przepisami, które w czerwcu br. uchwalił parlament, działacze opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane z powodów politycznych będą otrzymywali 402,72 zł miesięcznie bezterminowo (do końca życia) oraz bez względu na dochód. Dotychczas świadczenie to przyznawane było tylko na rok i po spełnieniu określonego kryterium dochodowego. Przepisy zmieniają też zasady przyznawania pomocy finansowej m.in. zakładają możliwość przyznania nie tylko pomocy jednorazowej, ale też pomocy okresowej, która ma służyć zaspokojeniu potrzeb np. w przypadku długotrwałej choroby.

Działacze opozycji antykomunistycznej otrzymają także prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w

aptekach, a także prawa do korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

Status działacza opozycji lub osoby represjonowanej nadawany będzie na podstawie decyzji szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych na wniosek zainteresowanej osoby, po stwierdzeniu przez prezesa IPN czy osoba ta nie była funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa lub z nimi nie współpracowała.

Nowymi przepisami może zostać objętych – szacunkowo – do ok. 60 tys. osób.

Porozumienia Gdańskie, które wchodzą w skład Porozumień Sierpniowych z 1980 r., doprowadziły do powstania NSZZ „Solidarność” – pierwszej w krajach komunistycznych, niezależnej od władz, legalnej organizacji związkowej – i stały się początkiem przemian z 1989 r. – obalenia komunizmu i końca systemu jałtańskiego. Poza Porozumieniami Gdańskimi z 31 sierpnia 1980 r. składają się na nie trzy inne porozumienia zawarte przez rząd PRL z komitetami strajkowymi powstałymi w 1980 roku. Zawarto je w Szczecinie (30 sierpnia 1980 r.), Jastrzębiu-Zdroju (3 września 1980 r.) i Hucie Katowice (11 września 1980 r.).

Norbert Nowotnik (PAP)

Więcej informacji o zasadach otrzymania pomocy finansowej dla działaczy opozycji w PRL na stronie: www.opozycja.ipn.gov.pl.